



ประโยค ป.ธ.๕
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบ วันที่ ๕ มกราคม ๒๕๔๓

๑. บรรดาอัปนาโกศล ๑๐ ประการนั้น ที่ชื่อว่า การทำวัตถุให้สละสลวย คือ การทำวัตถุทั้งหลายทั้งภายใน ทั้งภายนอกให้เรียบร้อย ๑ ก็ คราวใด ท่านผู้บำเพ็ญเพียรนั้น มีผม เล็บและขนยาว หรือมีร่างกายถูกเหวี่ยงโคลงจับ คราวนั้น วัตถุภายใน ชื่อว่า ไม่เรียบร้อย ไม่สะอาด ๑ ส่วนคราวใด ท่านผู้บำเพ็ญเพียรนั้น มีจิวรเก่า เศร้าหมอง เหม็นสาบ หรือมีเสนาสนะรุงรัง คราวนั้น วัตถุภายนอก ชื่อว่า ไม่เรียบร้อย ไม่สะอาด ๑ ก็ เมื่อวัตถุทั้งภายในทั้งภายนอก ไม่เรียบร้อย แม้ญาณในจิตและเจตสิก ซึ่งเกิดขึ้นแล้ว ก็ย่อมไม่แจ่มใส เปรียบเสมือนแสงสว่างแห่งดวงประทีปที่อาศัยตะคัน ไล่ และน้ำมัน ที่ไม่สะอาดเกิดขึ้นแล้ว ไม่แจ่มใส ฉะนั้น ๑ ก็เมื่อท่านผู้บำเพ็ญเพียร พิจารณาสังขารธรรมทั้งหลายด้วยญาณที่ไม่แจ่มใส แม้สังขารธรรมทั้งหลาย ก็ปรากฏไม่ชัดเจน เมื่อท่านผู้บำเพ็ญเพียรหมั่นบำเพ็ญกรรมฐานอยู่ แม้กรรมฐาน ก็ไม่ถึงความเจริญองงามไพบูลย์ ๑ แต่เมื่อวัตถุทั้งภายในภายนอก เรียบร้อย แม้ญาณในจิตและเจตสิก ซึ่งเกิดขึ้นแล้ว ก็ผุดผ่องแจ่มใส เปรียบเสมือนแสงสว่างแห่งดวงประทีป ที่อาศัยตะคัน ไล่ และน้ำมันที่สะอาดเกิดขึ้นแล้ว ผุดผ่องแจ่มใส ฉะนั้น ๑ ก็ เมื่อท่านผู้บำเพ็ญ เพียรพิจารณาสังขารธรรมทั้งหลายด้วยญาณที่แจ่มใส แม้สังขารธรรมทั้งหลาย ก็ปรากฏชัดเจน เมื่อท่านผู้บำเพ็ญเพียรหมั่นบำเพ็ญกรรมฐานอยู่ แม้กรรมฐานก็ถึงความเจริญองงามไพบูลย์ ๑

ที่ชื่อว่า การปรับอินทรีย์ธรรมให้มีเท่ากัน คือ การทำอินทรีย์ธรรมทั้งหลายมี สัทธินทรีย์ เป็นต้น ให้มีเท่ากัน ๑ ก็ ท่านผู้บำเพ็ญเพียรนั้น มีสัทธินทรีย์แก่กล้า (แต่) มีอินทรีย์ธรรม ๔ ประการนอกนี้อ่อน แต่นั่นไป วิริยินทรีย์ ก็ไม่สามารถจะ ทำหน้าที่ประคับประคองจิตไว้ได้ สตินทรีย์ ก็ไม่สามารถจะทำหน้าที่จิตดำรงมั่นได้ สมาธินทรีย์ ก็ไม่สามารถจะทำหน้าที่จิตไม่ฟุ้งซ่านได้ ปัญญินทรีย์ก็ไม่สามารถจะ ทำหน้าที่จิตเห็นอารมณ์ได้ ๑ เพราะฉะนั้น สัทธินทรีย์นั้น ท่านผู้บำเพ็ญเพียรพึงให้ลดลง

ด้วยการพิจารณาถึงสภาวะธรรม หรือด้วยความไม่ใส่ใจ โดยประการที่เมื่อตนใส่ใจอยู่ สมาธิในธรรมนั้นจะเกิดแก่กล้า ฯ ก็ ในเรื่องนี้ มีเรื่องพระวักกิลเถระ เป็นอุทาหรณ์ ฯ

๒. ก็ ถ้าว่า เธอแม้อกล่าวสอนตนอยู่อย่างนี้ ความคับแค้นใจก็ยังไม่ยอมสงบ ระบายได้เลย ต่อแต่นั้น เธอจึงพิจารณาว่า ตนและบุคคลอื่น มีกรรมเป็นของตน ฯ บรรดาตนและบุคคลอื่นนั้น อันดับแรก พิจารณาว่า ตนมีกรรมเป็นของตนอย่างนี้ ว่า ท่านผู้เจริญ ท่านโกรธเขาแล้ว จักทำอะไรได้ กรรมที่มีโทษจะเป็นแดนเกิดนี้ ของท่านนั้นแหละ จักเป็นไปเพื่อความไม่มีประโยชน์มิใช่หรือ เพราะว่า ท่านมีกรรม เป็นของตน เป็นผู้รับมรดกของกรรม มีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย ท่านจักทำกรรมใดไว้ จักเป็นทายาทของกรรมนั้น ก็ กรรม ของท่านนี้ ไม่สามารถจะให้สำเร็จพระสัมโพธิญาณ พระปัจเจกโพธิญาณ สว่างภูมิ ความเป็นพรหม ความเป็นท้าวสักกะ สมบัติแห่งพระเจ้าจักรพรรดิ และสมบัติแห่ง ความเป็นพระราชาแห่งประเทศเป็นต้น สมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยที่แท้ กรรมของ ท่านนี้ ย่อมเป็นไปพร้อมเพื่อความเคลื่อนจากพระศาสนาแล้วเป็นคนกินเดน เป็นต้น และเพื่อความทุกข์พิเศษมีนรกเป็นต้น ท่านนั้น เมื่อทำกรรมนี้ ย่อมเผาตนนั้นเองก่อน และทำตนเองให้มีกลิ่นเหม็น เปรียบเสมือนคนเอามือทั้งสองกอบถ่านเพลิงที่ปราศจาก เปลว หรือกอบอุจจาระ ประทุษร้ายคนอื่น ฉะนั้น ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที



เฉลย ประโยค ป.ธ.๕

แปล ไทยเป็นมคธ

พ.ศ. ๒๕๔๓

๑. ตตถ วตฺตวิสทกิริยา นาม อหฺมตฺติกพาหิรณํ วตฺตณํ วิสทภาวกรณํ ฯ ยทา หิสฺส เกสนขโลมานิ ทิฆามิ โหนฺติ สรีรํ วา เสทมลคฺคหิตํ ตทา อหฺมตฺติกวตฺตอ อวิสทํ โหติ อปริสฺสุทฺธํ ฯ ยทา ปนฺสฺส จีวรํ ชินฺณํ กิลิณฺณํ ทุคฺคณฺธํ โหติ เสนาสนํ วา อุกฺกลาปิ ตทา พาหิรวตฺตอ อวิสทํ โหติ อปริสฺสุทฺธํ ฯ อหฺมตฺติกพาหิเร จ วตฺตมฺหิ อวิสเท อฺปฺปนฺเนสุ จิตฺตเจตฺติเกสุ ฌาณมฺปิ อปริสฺสุทฺธํ โหติ อปริสฺสุทฺธานิ ทิปกปฺลลิกวฏฺฐิตะลานิ นิสฺสาย อฺปฺปนฺนทิปฺลิสาย โอภาโส วีย ฯ อปริสฺสุทฺเธน จ ฌาเณน สงฺขารे สมฺมสโต สงฺขาราปิ อวิฏฺฐา โหนฺติ กมฺมฏฺฐาณมฺนุยุชฺโช กมฺมฏฺฐาณมฺปิ วุฑฺฒิ วิรุฬฺหิ เวปฺปุลลํ น คจฺจติ ฯ วิสเท ปน อหฺมตฺติกพาหิเร วตฺตมฺหิ อฺปฺปนฺเนสุ จิตฺตเจตฺติเกสุ ฌาณมฺปิ วิสทํ โหติ ปริสฺสุทฺธํ ปริสฺสุทฺธานิ ทิปกปฺลลิกวฏฺฐิตะลานิ นิสฺสาย อฺปฺปนฺนทิปฺลิสาย โอภาโส วีย ฯ ปริสฺสุทฺเธน จ ฌาเณน สงฺขารे สมฺมสโต สงฺขาราปิ วิฏฺฐา โหนฺติ กมฺมฏฺฐาณมฺนุยุชฺโช กมฺมฏฺฐาณมฺปิ วุฑฺฒิ วิรุฬฺหิ เวปฺปุลลํ คจฺจติ ฯ

อินฺทริยสมฺมตฺตปฺฏิปาหนํ นาม สทฺธาทึนํ อินฺทริยานํ สมภาวกรณํ ฯ สเจ หิสฺส สทฺธินฺทริยํ พลวํ โหติ อิตฺธานิ มนฺthanิ ตโต วิริยนฺทริยํ ปคฺคหกิจฺจํ สตินฺทริยํ อฺปฺปญฺชาณกิจฺจํ สมานินฺทริยํ อวิกุเชปกิจฺจํ ปณฺณินฺทริยํ ทสฺสนกิจฺจํ กาคฺคํ น สกฺโกติ ฯ ตสฺมา ตํ ธมฺมสภาวะปฺจเวกฺษเณน วา ยถา วา มนสิโกโรโต พลวํ ชาตํ ตถา อมนสิกาเรน หาเปตพฺพํ ฯ วกฺกิลิตฺตเดรวตฺตอ เจตฺตอ นิทสฺสนํ ฯ

(วิสุทธิมรรค ภาค ๑ ปจฺวิกฺขิณินิเทศ หน้า ๑๖๓ - ๑๖๔)

๒. สเจ ปนฺสฺส เอวํ อตฺตณํ โอวทโตปิ ปฏฺธิมํ เนว วูปสมฺมตฺติ อถาเนน อตฺตโน จ ปฺรสฺส จ กมฺมสฺสกตา ปฺจเวกฺขิตพฺพา ฯ ตตถ อตฺตโน ตาว เอวํ ปฺจเวกฺขิตพฺพา อมฺโห ตวํ ตสฺส กุทฺโธ ก็ กริสฺสสิ นนฺ ตเวเวตํ โทสนิทานํ กมฺมํ อนตฺถาย ลวฺตติสฺสติ

กมฺมสฺสโก ทิ ตวํ กมฺมทายาทอ กมฺมโยนิ กมฺมพณฺธุ กมฺมปฏิสรโณ ยํ กมฺมํ กวิสฺสสฺสึ ตสฺส
ทายาทอ กวิสฺสสฺสึ อิทฺถจฺเจ เต กมฺมํ เนว สมฺมาสมุทฺทิสฺสึ น ปจฺเจกโณทิสฺสึ น สวากฺกมฺมํ น
พฺรหฺมตฺตสฺส กตฺตจกฺกาวตฺติปฺปเทสฺส ฐาติสมฺปตฺตํ อญฺญตรํ สมฺปตฺตํ สาเรตุํ สมตฺถํ อถปิ
สาสนโต จาเวตฺวา วิมาสาทาภิภาวสฺส เจว เนรยิกาทิทุกฺขวิเสสานญฺจ เต สํวตฺตนิกฺกมิตํ
กมฺมํ โส ตวํ อิทํ กโรนฺโต อุโกทิ หตฺถเอทิ วิตฺตจิจเภา วา อญฺจเร คุณฺถํ วา คเหตฺวา ปริ
ปฺหริตฺถกาโม ปุริโส วิย อตฺตตานเมว ปจฺฉมํ ททสิ เจว ทุกฺคณฺธญฺจ กโรสฺสึติ ฯ

(วิสุทธิมรรค ภาค ๒ พุทธมวารนิทเทส หน้า ๕๕ - ๑๐๐)

